

Ministerieel besluit tot vaststelling van het gebied 'Dendervallei tussen Idegem en Ninove en het Geitebos' in de landschapsatlas

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 4.1.1, 1°;

Gelet op het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, artikel 4.1.6;

Gelet op het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de landschapsatlas;

Gelet op het openbaar onderzoek dat gehouden is van 26 februari tot en met 27 april 2019, waarvan de behandeling is opgenomen in het beveiligd digitaal bestand van dezelfde datum als dit besluit onder de documentnaam '2019-V20_behandelingadviezenbezwaren';

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 13 juni 2019, waarvan de behandeling is opgenomen in het beveiligd digitaal bestand van dezelfde datum als dit besluit onder de documentnaam '2019-V20_behandelingadviezenbezwaren';

Overwegende dat de onroerende goederen die worden opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas erfgoedwaarde bezitten en voldoende goed bewaard zijn;

Overwegende dat de onroerende goederen die worden opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas integraal deel uitmaken van het gebied 'Dendervallei tussen Idegem en Ninove en het Geitebos' waarvan de waarde als volgt gemotiveerd kan worden:

Archeologische waarde: Bij de kanalisatiewerken aan de Dender kwam herhaaldelijke Romeins materiaal aan het licht wat de aantrekkingskracht van de rivier op de mens in het verleden bevestigt.

Langs de Dender liggen nog relictten van sites met walgracht die op strategische locaties bij de rivier werden ingeplant. In Zandbergen ligt in een meanderbocht de castrale motte met ringgracht van het *Hof van Wedergrate*, de 13de-eeuwse voorloper van het kasteel de Lalaing. Vlakbij de Denderbrug in Pollare ligt de verdwenen site van het middeleeuwse Ridderhof. Een landbouwweg volgt de afgesneden meander die langs drie zijden de burcht omsloot. De locatie van de oorspronkelijke parochiekerk van Pollare op de rechteroever van de Dender is nog herkenbaar in de percelering en het wegenpatroon. Bij het Geitebos zijn nog grachten zichtbaar van de verdwenen omwalde hoeve Dilbeek, een ontginningshoeve uit de 13de eeuw.

Esthetische waarde: De Dendervallei is een afwisselend landschap met een aaneenschakeling van open weide- en hooilanden omzoomd door knotwilgenrijen afgewisseld met percelen populierenbos. Vanop het jaagpad langs de Dender is dit gevarieerde landschap goed zichtbaar. Het hoogteverschil tussen de lageregelegen vallei en de steilrand is duidelijk zichtbaar. De grote Wilderkouter bij Appelterre-Eichem biedt unieke zichten op de vallei en de hoger gelegen dorpskernen.

Historische waarde: Het gebied omvat een deel van de historische Dendermeersen die werden ingericht in de overstromingsvlakte van de rivier. De talrijke percelen historisch permanent grasland, de meerstoponiemen en het slotennetwerk met knotwilgenrijen vormen relictten van het landgebruik in het verleden. Deze meersen maken deel uit van het historisch cultuurlandschap met op de hogere en droge gronden de dorpen en open kouters zoals de Wilderkouter en het netwerk van onverharde (voet)wegen en holle wegen. De dorpen op de steilrand langs de Dendervallei tellen een rijke verzameling aan waardevol bouwkundig erfgoed dat grotendeels in zijn historische context bewaard is gebleven. In Zandbergen zijn zowel de middeleeuwse motte als de latere kasteelsite van Lalaing nog aanwezig. Van het abdijdomein van Beaupré is de oorspronkelijke configuratie met een deel van de grachtenstructuur nog duidelijk herkenbaar. Het Geitebos is een relict van het historische Kolenwoud waar steile taluds en houtwallen nog de oude bosgrenzen aanduiden. De Dender is sinds de 13de eeuw een belangrijke handels- en transportlijn en werd herhaaldelijk rechtgetrokken en uiteindelijk volledig gekanaliseerd in functie van een betere bevaarbaarheid. De oorspronkelijke meanderende Dender is nog herkenbaar in de contour van een aantal afgesneden meanders.

Industrieel-archeologische waarde: De Dender speelde een belangrijke rol in de economische ontwikkeling van de Denderstreek. Het huidig uitzicht van de rivier is het resultaat van het herhaaldelijk rechtekken en kanaliseren in het verleden om de bevaarbaarheid te optimaliseren. In het moerasbos De Nuchten in een oude Dendermeander liggen nog talrijke slotjes die getuigen van de pogingen om dit gebied in het verleden te ontwateren en in cultuur te brengen. Kleine plassen zijn relictten van turfwinning voor eigen gebruik in dit gebied. In het Geitebos herinneren kleine kraters en enkele groeven aan zandsteenuitbating in de 18de eeuw in functie van lokale bouwprojecten. De populierenbosjes in de vallei illustreren het belang van de Denderstreek voor de luciferindustrie rondom Ninove tijdens de 19de en 20ste eeuw.

Ruimtelijk-structurende waarde: De gekanaliseerde Dender werkt als visuele grens sterk structurend in het landschap. Van in de Dendervallei is de steilrand ook duidelijk zichtbaar. De riviervallei en de steilrand zijn bepalend geweest voor de dorpsontwikkeling en de uitbouw van het wegennet. Langs de Dender werden op strategische locaties ook versterkte sites opgericht zoals het Ridderhof en het *Hof van Wedergrate*. Het beperkt aantal doorsteken tussen de beide oevers versterkt de impact van de rivier als belangrijke landschapsvormende factor en landschappelijke grens.

Wetenschappelijke waarde: Natuurlijke verruiging van historische graslanden in de Dendervallei resulteerde in moerasbosjes met dominantie van wilg en els en natte ruigten zoals De Nuchten die gekenmerkt worden door gele lis, grote kattenstaart en moerasspirea. Dichtbij de rivier staan in de meersen waardevolle planten zoals gevlekte aronskelk, gewone sleutelbloem en bosanemoon. Het Geitebos kent een lange bosgeschiedenis wat zich vertaalt in oude bossoorten zoals daslook, bosanemoon, wilde hyacint, gewone salomonszegel, wilde kamperfoelie en kleine maagdenpalm. Een groot deel van de Dendermeersen is onafgebroken in gebruik geweest als grasland. In deze percelen domineert historisch permanent grasland wat zich uit in kenmerkende vegetatietypes zoals dottergrasland, kamgrasland en grote zeggenvegetaties.

BESLUIT:

Artikel 1. De onroerende goederen opgenomen in het beveiligd digitaal bestand onder de naam '2019-V20_artikel1' worden opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas, vermeld in artikel 4.1.1, 1°, van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Art. 2. De vastgestelde landschapsatlas is in de vorm van een gegeoreferentieerde GIS-laag beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed.

Brussel,

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE